

Verantwoording selectie
Strategische Partnerschappen (KA2)
Call 2014

Colofon

Titel	Verantwoording selectie Strategische Partnerschappen Call 2014
Auteur	Nationaal Agentschap Erasmus+
Versie	1.00.1
Datum	15-9-2014

Inhoudsopgave

Inleiding.....	4
1 Werkwijze NA Erasmus+	6
2 Overall resultaten na beoordeling en selectie	9
3 Strategische Partnerschappen in het hoger onderwijs.....	12
4 Strategische Partnerschappen in het middelbaar beroepsonderwijs.....	16
5 Strategische Partnerschappen in de volwasseneneducatie	21
6 Strategische Partnerschappen in het basis- en voortgezet onderwijs.....	25

Inleiding

Strategic Partnerships (vanaf nu strategische partnerschappen genoemd) vormen een belangrijk onderdeel van Key Action 2 'Cooperation for innovation and the exchange of good practices' (ook wel 'Institutionele samenwerking' genoemd) van het op 1 januari 2014 gestarte Erasmus+ programma voor Onderwijs, Jeugd en Sport in Europa. Zo'n 28% van het totale Erasmus+ budget is hiervoor geormerkt. Voor de aanvraagronde (Call) van 2014 is in Nederland € 11.500.000,- beschikbaar voor de vijf onderwijsvelden te weten het hoger onderwijs (ho), het middelbaar beroepsonderwijs (mbo), het primair en voortgezet onderwijs (po/vo) en de volwasseneneducatie (ve). Dit budget zal gedurende de programmaperiode waarschijnlijk jaarlijks toenemen. Het subsidiemanagement van deze strategische partnerschappen wordt op decentraal (nationaal) niveau gedaan, door het Nationaal Agentschap Erasmus+ Education & Training. Dit betekent dat de instellingen Nuffic (pervoerder NA Erasmus+ Onderwijs & Training en verantwoordelijk voor ho), Europees Platform (verantwoordelijk voor po/vo), CINOP (verantwoordelijk voor mbo en ve) verantwoordelijk zijn voor de strategische partnerschappen die in Nederland zijn aangevraagd. De strategische partnerschappen gericht op de jeugdsector zijn ondergebracht in het NA Erasmus+ Youth en worden beheerd door het Nederlands Jeugdinstituut.

De Strategische partnerschappen zijn bedoeld om projectinitiatieven te ondersteunen gericht op het oplossen van vraagstukken die in één of meer onderwijssectoren spelen. Het betreft altijd een samenwerkingsverband van tenminste 3 verschillende organisaties uit 3 verschillende landen behorend bij de Erasmus+ programmalanden. Het gaat hier om de lidstaten van de EU en zes aan de EU gelieerde landen. Het volledige landenoverzicht is te vinden op p. 24 van de Erasmus+ Programma Gids. Deze is te vinden op <http://www.erasmusplus.nl/aanvragen-subsidie/oproep-2014/> onder 'overige links'.

Er is een grote mate van flexibiliteit qua activiteiten die binnen een partnerschapsproject mogelijk zijn, zowel kleinschalige als grootschalige initiatieven worden ondersteund. Een strategisch partnerschap kan worden aangevraagd door onderwijsinstellingen en andere publieke en private organisaties die een bijdrage kunnen en willen leveren aan verbetering en innovatie van het onderwijs in de meest brede zin van het woord. Organisaties uit landen die niet bij de programmalanden horen kunnen onder bepaalde voorwaarden aan een project deelnemen, mits is aangetoond dat de expertise van deze partner niet binnen de EU kan worden gevonden. De looptijd van projecten kan variëren (2 of 3 jaar). Het subsidiebedrag dat aangevraagd kan worden is maximaal € 150.000 per jaar en daarmee maximaal € 450.000 voor een project van 3 jaar.

In dit document wordt verantwoording afgelegd over de verdeling van de KA2-gelden van de Call 2014 binnen de verschillende velden. Dit verslag legt uit welke werkwijze voor de selectie van de projecten is gehanteerd.

Achtereenvolgens komen in hoofdstuk 1 t/m 6 de werkwijze van het NA Erasmus+ (H1), de overall resultaten na beoordeling (H2) en de selecties van het hbo (H3), mbo (H4), ve (H5) en po/vo (H6) aan bod.

NA Erasmus+ Onderwijs & Training

Het NA Erasmus+ Onderwijs & Training werkt actief aan de kwaliteit en de relevantie van de strategische partnerschapsprojecten gericht op onderwijs en training. Het NA is betrokken bij het veld en de ontwikkeling van internationalisering. Door de komst van Erasmus+ zal deze betrokkenheid waarschijnlijk alleen maar meer toenemen om de doelen van het programma te bereiken. Belangrijke doelen binnen Erasmus+ zijn structurele inbedding van internationalisering, aansluiting bij beleid op Europees, nationaal en organisatie niveau en impact. We doen er alles aan om het veld voor te lichten en te ondersteunen bij het aanvragen en uitvoeren van de projecten.

Succesvolle strategische partnerschapsprojecten hebben partners die in staat zijn tot implementatie, legitimering, verspreiding en het verduurzamen van projectresultaten, ook na afloop van het project. Ze leveren relevante oplossingen voor reële vraagstukken die op Europees, nationaal, regionaal en organisatieniveau spelen.

Erasmus+ en Strategische Partnerschappen

Vergeleken met het Lifelong Learning Programme 2007 – 2013 (LLP), kent het Erasmus+-programma een aantal wezenlijke verschillen. Op de eerste plaats is Erasmus+ een alomvattend programma geworden dat de bestaande programma's, waaronder LLP, bundelt. Wanneer we inzoomen op Key Action 2 en de Strategische Partnerschappen in het bijzonder, dan vallen twee zaken op. Ten eerste wordt nu van aanvragers verwacht te laten zien hoe dat hun project een bijdrage levert aan doelstellingen uit de Europese beleidsagenda. Aanvragers moeten daarom hun project baseren op een grondige behoefteanalyse, waaruit nut, noodzaak en relevantie van het project duidelijk naar voren komen. Ten tweede is het nodig om de verwachte impact van een project te duiden en resultaten te dissemineren, in lijn met de projectdoelen. Aanvragers dienen inzichtelijk te maken welke resultaten hun project oplevert en moeten ervoor zorgen dat deze, ook buiten het eigen partnerschap, na afloop van het project door relevante stakeholders gebruikt zullen worden. Beide aspecten, zowel de behoefteanalyse als de verwachte impact, dienen in de aanvraag te worden uitgewerkt en wegen relatief zwaar mee in de beoordeling (dit bepaalt 60% van de eindscore).

Cross sectoraal

Erasmus+ kent de mogelijkheid om een cross-sectoraal strategisch partnerschap aan te vragen. Dit type partnerschap is bedoeld om sector-overstijgende samenwerking te stimuleren tussen meerdere onderwijsvelden en bijvoorbeeld gemeenten, organisaties actief in de jeugdsector en het bedrijfsleven. Het gaat hierbij om projectinitiatieven gericht op opleidings- en ontwikkelingsvraagstukken waarvoor de oplossing met name in de driehoek Onderwijs – Overheid – Arbeidsmarkt (Triple Helix) gevonden moet worden. Te denken valt onder andere aan het voorkomen van voortijdig schoolverlaten, het terugdringen van jeugdwerkloosheid, het ontwikkelen van doorlopende leerlijnen en het creëren van duale scholingstrajecten. Het tot stand brengen van synergie tussen vertegenwoordigers uit genoemde driehoek is een van de speerpunten van het Erasmus+ programma.

Vereenvoudiging

Het laatste belangrijke verschil met het LLP is dat de verantwoording van de subsidie in Erasmus+ eenvoudiger is gemaakt door de introductie van vaste 'lump sum' bedragen en 'unit costs'. Er kan subsidie gevraagd worden voor:

1. Projectmanagement en implementatie: kosten voor het beheer van het project en de uitvoering van activiteiten.
2. Transnationale projectbijeenkomsten: reis- en verblijfkosten voor het bijwonen van projectbijeenkomsten.
3. Intellectuele Output: kosten voor de ontwikkeling van de projectresultaten (denk aan onderwijsmodules, curricula, trainingen).
4. Multiplierbijeenkomsten: kosten voor het organiseren van een bijeenkomst gericht op verspreiding van de projectresultaten.
5. Exceptionele kosten: kosten voor de inhuur van derden.
6. Special needs: kosten voor projectdeelnemers met een beperking.

Voor een uitgebreidere toelichting op deze unit costs wordt verwezen naar de Programme Guide Erasmus+, p. 103. <http://www.erasmusplus.nl/aanvragen-subsidie/oproep-2014/> onder 'overige links'.

1 Werkwijze NA Erasmus+

Hieronder worden de stappen die door het NA Erasmus+ achtereenvolgens zijn gezet in het proces van beoordelen en selectie nader toegelicht.

1. Ontvankelijkheid

Alle aanvragen zijn gecontroleerd op de ontvankelijkheidscriteria zoals voorgeschreven door de Europese Commissie. Dubbel ingediende aanvragen zijn eerst uit het systeem gehaald, waarna de controle heeft plaatsgevonden. In een beperkt aantal gevallen is nog aanvullende informatie opgevraagd, dit kan tot 2 weken na de deadline. Vijf ho en acht po/vo voorstellen zijn niet ontvankelijk bevonden. Alle mbo en ve aanvragen waren ontvankelijk..

Er waren diverse redenen voor afwijzing:

- Ontbreken van verplichte documenten
- Lege velden in het aanvraagformulier
- Niet voldoende partners uit programmalanden
- Niet of te laat online in de Europese portal gesubmit

2. Voorbereiding van experts

Vanuit de Europese Commissie is bepaald dat de selectie van aanvragen (beoordeling) volledig op decentraal niveau (nationaal) plaatsvindt volgens de procedure beschreven in de Guide for NA's en Guide for Experts. Vanuit de Europese Commissie is voorgeschreven dat elk voorstel boven de € 60.000 door twee externe, onafhankelijke experts beoordeeld dient te worden. Elk voorstel tot en met € 60.000 dient door of twee externe experts of één externe en één interne expert beoordeeld te worden.

Voor het ho en mbo is louter met externe experts gewerkt (er waren geen ontvankelijke aanvragen onder de € 60.000), voor het po/vo en de ve is gekozen om voor de projecten onder de € 60.000 ook interne experts in te zetten. Het ging daarbij om twee ve-projecten en 24 po/vo-projecten. De interne expert die een aanvraag beoordeelt is nooit dezelfde persoon die betrokken was bij advisering van deze aanvraag of, indien van toepassing, bij begeleiding van lopende projecten van deze aanvrager. Hierdoor wordt een mogelijk 'conflict of interest' voorkomen. Alle experts hebben daarvoor een verklaring met betrekking tot conflict of interest ondertekend.

De experts zijn na zorgvuldige selectie uitgenodigd voor een instructiebijeenkomst verzorgd door het NA Erasmus+. Tijdens deze bijeenkomst was ruimte voor het delen van inzichten en interpretaties naar aanleiding van een aantal casussen. Zo worden overwegingen van experts expliciet gemaakt. Daarnaast was er aandacht voor de kwaliteit van beoordelingen en feedback. Voor zowel toegekende als afgewezen projecten is het van belang om concrete feedback te ontvangen; wat is goed en wat kan beter. In de bespreking van de casussen lag het accent op twee elementen: (1) kwaliteit van de aanvraag en (2) de elementen waaruit het criterium is opgebouwd en wat dat voor de score betekent en wat er qua toelichting verwacht wordt. De Guide for Experts geeft met name voor het tweede element uitvoerige richtlijnen. De Guide for Experts en de Programme Guide zijn basisbronnen tijdens deze bijeenkomst.

3. Beoordelen en scoren

Elke aanvraag is door twee experts, of in geval van te groot verschil in scores door drie experts, beoordeeld. Een derde expert is ingeschakeld wanneer het verschil in score tussen de 2 experts 30 punten of meer bedroeg. Dit is in de Call 2014 23 keer voorgekomen en betrof zeven ho-, zeven mbo-, zeven po/vo- en twee ve-aanvragen. Bij één ho aanvraag was het verschil onder de 30 punten, maar kwamen de experts niet tot een consolidatie. Deze aanvraag is ook voorgelegd aan een derde expert.

Uiteindelijk gaan de twee experts die qua score het dichtst bij elkaar liggen tot consolidatie over. De achterliggende gedachte is dat men de beoordelingen neemt waartussen de meeste consensus bestaat.

Er zijn vier beoordelingscriteria, die samen 100 punten kunnen opleveren. De vier beoordelingscriteria hebben een drempelwaarde; de helft van het maximum aantal punten dat op het criterium behaald kan worden. Als de totaalscore minder dan 60 is en/of de score op één van de afzonderlijke criteria beneden de drempelwaarde is, wordt een projectaanvraag afgekeurd. Dit zijn de criteria, inclusief de maximum scores:

1. Relevance of the project (30 punten)
2. Quality of the project design and implementation (20 punten)
3. Quality of the project team and the cooperation arrangements (20 punten)
4. Impact and dissemination (30 punten)

Voor de volledige beschrijving van de criteria wordt verwezen naar p. 99 en 100 van de Erasmus+ Programme Guide.

Na de instructiebijeenkomst gaan de experts aan de slag met de beoordelingen van de aanvragen. Onafhankelijk van elkaar komen ze tot een beoordeling. In de beoordeling worden scores gegeven en wordt deze toegelicht, daarbij wordt een advies gegeven over goed/af te keuren kosten en een passend totaalbedrag. Daarbij wordt de aanvraag tezamen met eventueel toegevoegde bijlagen holistisch beoordeeld op basis van wat er aangeleverd is door de aanvrager.

De geconsolideerde beoordeling bestaat uit scores en een toelichting daarop. De geconsolideerde score hoeft niet automatisch het gemiddelde van de twee afzonderlijke scores te zijn. Het is aan de experts om de eindscore te bepalen. De geconsolideerde beoordelingen van de aanvragen zijn door het NA tegengelezen op kwaliteit en consistentie. De experts hebben feedback daarop ontvangen. Het tegenlezen is geen onderdeel van de procedure in de Guide for NA's, maar door het NA zelf toegevoegd als extra kwaliteitscontrole. De lead-experts zijn vervolgens in samenspraak met hun mede-expert en met inachtneming van de verkregen feedback tot geconsolideerde beoordelingen gekomen.

4. Feedback experts

Voor reflectie op het beoordelingsproces wordt op 25 september 2014 een terugkombijeenkomst met de experts georganiseerd. In deze bijeenkomst is er ruimte voor het uitwisselen van ervaringen met het beoordelen. Waar zijn de experts deze call tegenaan gelopen en hoe hebben ze eventuele knelpunten opgelost? De bedoeling is om de experts te faciliteren om van elkaar te leren, gebruikmakend van hun eigen ervaringen en wat we als NA in het proces van beoordelen zijn tegengekomen. Tevens zullen we stilstaan bij hoe de experts onze dienstverlening als NA Erasmus+ hebben ervaren: wat ging goed en wat kan beter? We beogen hiermee waardevolle informatie op te halen en de kwaliteit van de beoordelingen en onze dienstverlening naar een hoger niveau te tillen.

5. Selectie

De projecten die voldoende zijn beoordeeld worden op een ranglijst gezet. Dit gebeurt, zoals voorgeschreven door de Europese Commissie, per onderwijsveld. Daarna wordt subsidie toegekend aan de projecten, beginnend met de hoogste score totdat het budget is uitgeput. Voor de onderwijsvelden po/vo, ho, mbo en ve is een drietal projecten op de reservelijst gezet op volgorde van score. Het is onwaarschijnlijk dat er door het afvallen van geselecteerde projecten voldoende budget zal vrijkomen om een langere reservelijst te rechtvaardigen. Mocht één (of meer) van de geselecteerde projecten geen doorgang kunnen vinden dan wordt, conform de eisen van de Europese Commissie, het eerstvolgende project met de hoogste score toegekend.

Op korte termijn (tweede helft september) wordt door het NA een check uitgevoerd om uit te sluiten dat er sprake is van 'double funding' van de ingediende projecten. Er is sprake van double funding als hetzelfde project in meer dan 1 programmaland is ingediend. Op het moment van schrijven van dit verslag kon deze check nog niet plaatsvinden, als gevolg van IT-problemen met het Europese systeem dat hiervoor gebruikt moet worden. De geselecteerde projecten komen onder dit voorbehoud in aanmerking voor subsidie, maar kunnen pas definitief worden toegekend op het moment dat deze check is gedaan.

6. Nationaal Evaluatie Comité

Op basis van de definitieve beoordelingen maakt het NA een verdeling van de gelden over de aanvragers en wordt een voorstel voor toekenning van subsidie gemaakt. Het Nationaal Evaluatie Comité beslist over dit voorstel en kijkt met name of er sprake is van maatschappelijke zorgvuldigheid, billijkheid en redelijkheid en niet van willekeur. In augustus is dit comité, bestaande uit vertegenwoordigers van het ministerie van OCW, het ministerie van EZ en van het NA Erasmus+, bijeen geweest alwaar het voorstel is goedgekeurd.

De bijeenkomst van het evaluatie comité kent de volgende procedure:

- Het comité neemt kennis van de uitkomsten van de ontvankelijkheidscheck;
- Het comité neemt kennis van de uitkomsten van de kwaliteitsevaluatie van de experts;
- Het comité bespreekt het selectievoorstel met inachtneming van de beslisregels die eerder in het werkprogramma zijn vastgelegd.
- Projecten worden geselecteerd op basis van kwaliteit zoals uitgedrukt in de eindscore.
- De uitkomst van de bijeenkomst is een selectievoorstel met ranglijst voor de directeur van het Nationaal Agentschap Onderwijs en Training, die de uiteindelijke subsidiebeslissing neemt. Van elk project is aangegeven of het is geselecteerd, afgewezen of op de reservelijst staat. Bij projecten die zijn geselecteerd of op de reservelijst staan is tevens het voorgestelde subsidiebedrag vermeld;
- Alle leden van het comité ondertekenen het selectievoorstel.

7. Besluit en bezwaar

Naar aanleiding van de beslissing van het Nationaal Evaluatie Comité, krijgen alle aanvragers een brief met het besluit. Er bestaat de mogelijkheid om tegen deze beslissing bezwaar te maken bij de bezwaarcommissie NA Erasmus+.

2 Overall resultaten na beoordeling en selectie

Aanvragen en beschikbare subsidie call 2014

In onderstaande tabellen staan overzichten van de aantallen aanvragen uitgesplitst naar onderwijsveld (tabel 2.1) en de beschikbare subsidie (tabel 2.2).

Onderwijsveld (inclusief cross sectorale aanvragen)	Aantal ontvangen aanvragen	Aantal ontvankelijke aanvragen	Aantal projecten boven de 'threshold'¹	Aantal toegekende projecten	Aantal reserveprojecten	Aantal projecten boven de 'threshold' die niet op de reservelijst staan	Aantal projecten onder de 'threshold' (afgewezen projecten)
Hoger Onderwijs	49	44	29	7	3	19	15
Middelbaar beroepsonderwijs	43	43	18	15	3	0	25
Volwasseneneducatie	21	21	12	5	3	4	9
Basis- en voortgezet onderwijs	135	127	72	15	3	54	57

Tabel 2.1

¹ Het gaat hier om projecten die voldoende scores (totaalscore van 60 punten of meer EN op de onderliggende criteria 50% of meer van de maximale score voor betreffend criterium).

Onderwijsveld (inclusief cross sectorale aanvragen)	Totaal aangevraagd budget (alle aanvragen)	Gemiddeld aangevraagd budget per project	Beschikbaar budget Erasmus+ Call 2014	Toekenning o.b.v. revised budget
Hoger Onderwijs	€ 16.693.347	€ 340.681	€ 2.040.563	€ 2.176.042
Middelbaar beroepsonderwijs	€ 13.220.417	€ 307.541	€ 4.105.124	€ 4.024.982 (15 projecten)
Volwasseneneducatie	€ 5.709.001	€ 271.861	€ 1.287.710	€ 1.246.743 (5 projecten)
Basis- en voortgezet onderwijs	€ 23.823.733	€ 176.472	€ 3.985.784	€ 4.004.993 (15 projecten)

Tabel 2.2

Resultaten na afronding beoordelingsproces

In totaal zijn er voor de onderwijsvelden po/vo, ho, mbo en ve 235 ontvankelijke aanvragen ontvangen welke zijn beoordeeld door de experts.

Na de beoordelingsronde zijn 131 projecten van voldoende kwaliteit bevonden om voor voorlopige toekenning in aanmerking te komen. Het gaat dan om projecten met een eindscore boven de 60 (van de 100) en boven de helft van de maximale score op de onderliggende beoordelingscriteria. Voor elk onderwijsveld is van deze projecten een ranglijst uitgewerkt, waarna het budget is toegekend beginnend met het hoogst scorende project. Het budget blijkt toereikend voor het toekennen van 15 po/vo, 7 ho, 15 mbo-projecten en 5 ve-projecten en is daarmee niet groot genoeg om alle voldoende scorende projecten toe te kunnen kennen. Voor de sectoren po/vo, ho, mbo en ve is een drietal projecten op de reservelijst gezet op volgorde van score. Het is onwaarschijnlijk dat er door het afvallen van geselecteerde projecten voldoende budget zal vrijkomen om een langere reservelijst te rechtvaardigen. Dit heeft als consequentie dat er bij ho 19 en bij ve 4 en bij po/vo 52 voldoende scorende projecten niet op de reservelijst zijn geplaatst. Deze projecten worden afgewezen. Mocht één (of meer) van de geselecteerde projecten geen doorgang kunnen vinden dan wordt, conform de eisen van de Europese Commissie, het eerstvolgende project op de reservelijst met de hoogste score toegekend. Daarbij krijgen cross-sectorale projecten bij gelijke score voorrang op de veldspecifieke aanvragen.

Een overzicht van de toegekende projecten is te vinden op onze website www.erasmusplus.nl. Het NA brengt verder een jaarlijkse publicatie uit met een samenvatting van de projecten. Alle projecten zullen terug te vinden zijn op het online disseminatieplatform van Erasmus+, dat in 2014 gelanceerd zal worden. Meer informatie hierover zal t.z.t. via de NA-website en nieuwsbrief worden verspreid.

3 Strategische Partnerschappen in het hoger onderwijs

Inleiding

Het hoger onderwijs heeft ruime ervaring met het aanvragen van Europese samenwerkingsprojecten. Onder het Leven Lang Leren programma waren hoger onderwijsinstellingen zeer actief in de Intensive Programmes. Deze "populaire" projecten hadden als doel korte samenwerkingsprojecten tot stand te brengen waarin docenten en studenten minimaal 10 dagen aan een onderwerp werkten dat niet in het curriculum plaatsvond. Daarnaast waren er de grote "centrale" projecten die in Brussel werden aangevraagd. Deze projecten hadden tot doel de innovatie in het onderwijs tot stand te brengen. Nederland hoorde hierbij tot de top ontvangers van Europese subsidie.

De activiteit Strategische Partnerschappen in Erasmus+ is de opvolger van bovengenoemde projecten. Voor een deel kunnen dezelfde activiteiten uitgevoerd worden. Alleen, Erasmus+ heeft de intentie dat de projecten nog meer aansluiten bij Europees, nationaal en institutioneel beleid. Het Europese en Nationaal beleid staat beschreven in het werpplan van het NA en het institutionele beleid staat beschreven in de Erasmus Charters.

De 49 aanvragen die het NA ontvangen heeft zijn verdeeld over 23 hbo-instellingen, 16 universiteiten en 12 andere instellingen. 2 universiteiten en 2 hbo-instellingen vragen 3 projecten aan.

De strategische partnerschappen hebben binnen de ho-sector een budget van € 2.040.000. Dit budget is met een totaal aangevraagde subsidie van 44 ontvankelijke projecten met € 16.693.347,00 ruim acht keer overvraagd. Van deze 44 aanvragen waren er 38 veldspecifiek (d.w.z. volledig op het ho gericht) en 8 cross sectoraal (d.w.z. gericht op meerdere onderwijsvelden maar met focus op het ho).

Inhoud van aanvragen

Aanvragers hebben thema's genoemd waar hun project inhoudelijk betrekking op heeft. Uit een lijst van 41 thema's kon maximaal 3 thema's gekozen worden. In onderstaande tabellen staat een overzicht van de frequentie waarmee de verschillende thema's genoemd zijn door de geselecteerde projecten en de projecten die op de reserve lijst staan. De tabellen betreffen de veldspecifieke HO projecten en het cross sectorale HO project.

Thema's	Aantal keer genoemd
New innovative curricula/educational methods/development of training courses	8
Entrepreneurial learning - entrepreneurship education	2
International cooperation, international relations, development cooperation	5
Agriculture, forestry and fisheries	
Intercultural/intergenerational education and (lifelong)learning	
Energy and resources	
Environment and climate change	1
ICT - new technologies - digital competences	3

Health and wellbeing	1
Labour market issues incl. career guidance / youth unemployment	
Quality Improvement Institutions and/or methods (incl. school development)	1
Reaching the policy level/dialogue with decision makers	
Recognition, transparency, certification	2
Creativity and culture	
Early School Leaving / combating failure in education	
Enterprise, industry and SMEs (incl. entrepreneurship)	
EU Citizenship, EU awareness and Democracy	2
Regional dimension and cooperation	
Research and innovation	
Teaching and learning of foreign languages	
Disabilities - special needs	
Inclusion - equity	1
Key Competences (incl. mathematics and literacy) - basic skills	
Open and distance learning	1
Pedagogy and didactics	1
Quality Assurance	
Recognition (non-formal and informal learning/credits)	
Rural development and urbanisation	

Tabel 3.1 Thema's HO aanvragen.

In de tabel wordt duidelijk dat de meeste voorstellen zich in ieder geval richten op de ontwikkeling en vernieuwing van modules, cursussen en curricula (8 keer). Ook de projecten onder het Leven Lang Leren programma richtten zich meestal op dit thema. Opvallend is dat de inhoud van de voorstellen verder zeer verschillend is. Projecten die duidelijk gericht zijn op het ontwikkelen van digitale vaardigheden (3 keer) of duidelijk een vakgebied beogen zoals milieu of gezondheid. Internationale samenwerking wordt ook een aantal keer genoemd (5 keer). Dat lijkt bijna vanzelfsprekend omdat structurele samenwerking een onderliggend doel is van de Strategische Partnerschappen.

Selectievoorstel

Het totale subsidiebedrag beschikbaar voor strategische partnerschapsprojecten in het ho is € 2.040.000. Er zijn 44 projectaanvragen ontvankelijk bevonden.

De geconsolideerde scores van de beoordeelde aanvragen liggen tussen de 30 en 90 punten. Er vallen 15 projectvoorstellen af wegens een score onder de drempelwaarde op één of meerdere beoordelingscriteria en/of een eindscore die lager is dan 60 punten. Dit is 34% van alle projectvoorstellen.

Er zijn 29 projecten voldoende beoordeeld die daarmee in aanmerking komen voor subsidie. De scores van deze 29 overgebleven projecten liggen tussen 61 en 90.

In totaal vragen deze projecten € 10.615.781 aan (grant requested). Gezien het beschikbare budget (€ 2.040.000) is het niet mogelijk om alle voldoende scorende projecten toe te kennen. 6 van de 29 projecten kunnen met het beschikbare budget worden toegekend. Daarnaast wordt een 7e project geselecteerd met hetzelfde aantal punten als het 6e project. Daarmee wordt het beschikbare budget met € 136.042 overschreden. Het gaat om 6 veldspecifieke aanvragen en 1 cross sectorale aanvraag. Drie projecten komen op de reservelijst. De overige projecten ontvangen direct een afwijzing. Het is onwaarschijnlijk dat er door het afvallen van geselecteerde projecten voldoende budget zal vrijkomen om een langere reservelijst te rechtvaardigen.

De strategische partnerschapsprojecten dienen een bijdrage te leveren aan Europese beleidsdoelstellingen en doelen van Erasmus+ zoals te vinden in de Guide for Experts, Annex 5 en 6. Hierin staat een overzicht van bronnen waarin alle transversale (overkoepelende) en veldspecifieke beleids- en programmaprioriteiten kunnen worden gevonden.

Voor deze 17 genoemde Europese prioriteiten geldt dat aanvragers er minimaal één of maximaal twee moeten 'kiezen', waaraan hun project bijdraagt.

Hieronder een overzicht van de meest genoemde Europese prioriteiten die door de 7 geselecteerde projecten worden geadresseerd:

Europese prioriteiten	Aantal keer genoemd
Contributing to the modernisation of Europe's higher education systems as outlined in the 2011 EU Modernisation Agenda	5
Fostering the assessment of transversal skills	1
Promoting the take-up of practical entrepreneurial experiences in education, training and youth work	2
Facilitating the validation of non-formal and informal learning and its permeability with formal education pathways	1
Developing partnerships between education and employment	2
Promoting the professional development of staff and youth workers in ICT methodologies	1
Supporting the production and adoption of Open Educational Resources in diverse European languages	1
Revising and strengthening the professional profile of the teaching professions	1

Tabel 3.2 Prioriteiten HO aanvragen.

De Strategische Partnerschappen in het HO veld moeten voldoen aan een van de prioriteiten van de Moderniseringsagenda. Bijna alle projecten noemen deze prioriteit dan ook als eerste. Alle andere genoemde prioriteiten maken eigenlijk ook deel uit van de moderniseringsagenda. 2 van de projecten focussen expliciet op de samenwerking tussen onderwijs en bedrijven. Dat sluit aan bij de "overall" ambitie van het programma om deze werelden dichterbij elkaar te brengen. Ook ondernemersvaardigheden wordt 2 keer genoemd. Verder richten de projecten zich alle op verschillende thema's.

Voor een uitgebreidere indruk van de inhoud van de geselecteerde projecten zijn in de bijlagen de samenvattingen van de aanvragen te vinden (incl. de aanvragende organisaties en de titels van de projecten).

Beslisregels toekenning

- Projecten die op één of meer Europese beoordelingscriteria lager scoren dan de helft van de maximaal te behalen score op betreffend criterium worden afgewezen.
- Projecten die onder het Europese minimum van 60 punten scoren worden afgewezen.
- Toekenning vindt plaats op basis van de kwaliteit van de projectaanvragen (te meten a.d.h.v. de geconsolideerde eindscore).
- Als het budget ontoereikend is om alle projecten te financieren komen overgebleven voldoende scorende projecten op een reservelijst.

Randvoorwaarde hierbij is dat de aanvragers positief uit de check naar financiële draagkracht naar voren komen. Zij zijn in Erasmus+ verantwoordelijk voor het budgetbeheer van het project als geheel. De financiële check wordt, conform de eisen van de Europese Commissie, enkel gedaan bij de aanvragers die private organisaties zijn. De aanvragende organisaties van de geselecteerde ho-projecten zijn alle publieke organisaties, waarvoor deze check niet hoeft te worden gedaan.

4 Strategische Partnerschappen in het middelbaar beroepsonderwijs

Inleiding

Het mbo-veld is redelijk bekend met Europese samenwerkingsprojecten. In het LLP was er de mogelijkheid om een kleinschalig project aan te vragen binnen de actielijn 'Partnerschappen'. Deze projecten hadden kennisuitwisseling over relevante vraagstukken in het mbo tot doel, veelal ter voorbereiding op een grootschalig project. Daarnaast waren er in LLP de zogenaamde 'Transfer of Innovation-' projecten. Dat waren grootschalige samenwerkingsprojecten gericht op de belangrijkste beleidsonderwerpen in Europa en Nederland en bedoeld om innovatieve oplossingen voor vraagstukken in het mbo tussen EU-landen te transfereren. De strategische partnerschappen die in Erasmus+ kunnen worden aangevraagd bieden aanvragers grofweg nog steeds de mogelijkheden die ook in het LLP bestonden. Er worden echter, zoals gezegd in de inleiding van dit verslag, zwaardere eisen gesteld aan de (beleids)relevantie en impact van projecten.

De strategische partnerschappen hebben binnen de mbo-sector een budget van € 4.200.000. Dit budget is met een totaal aangevraagde subsidie van alle 43 ontvankelijke projecten met € 13.220.417 ruim drie keer overvraagd. Van deze 43 aanvragen waren er 29 veldspecifiek (d.w.z. volledig op het mbo gericht) en 14 cross sectoraal (d.w.z. gericht op meerdere onderwijsvelden maar met focus op het mbo). Ongeveer een derde van de mbo-aanvragen is dus gericht op samenwerking met andere onderwijssectoren.

Inhoud van aanvragen

Aanvragers hebben thema's genoemd waar hun project inhoudelijk betrekking op heeft. Aanvragers konden uit een lijst van 41 maximaal 3 thema's kiezen. In onderstaande tabellen staat een overzicht van de frequentie waarmee de verschillende thema's genoemd zijn. De eerste tabel betreft de veldspecifieke mbo projecten en de tweede tabel betreft de cross sectorale mbo projecten.

Thema's veldspecifieke Mbo-projecten	Aantal keer genoemd
New innovative curricula/educational methods/development of training courses	18
Entrepreneurial learning - entrepreneurship education	11
International cooperation, international relations, development cooperation	7
Agriculture, forestry and fisheries	5
Intercultural/intergenerational education and (lifelong)learning	5
Energy and resources	4
Environment and climate change	4
ICT - new technologies - digital competences	4
Health and wellbeing	3
Labour market issues incl. career guidance / youth unemployment	3

Quality Improvement Institutions and/or methods (incl. school development)	3
Reaching the policy level/dialogue with decision makers	3
Recognition, transparency, certification	3
Creativity and culture	2
Early School Leaving / combating failure in education	2
Enterprise, industry and SMEs (incl. entrepreneurship)	2
EU Citizenship, EU awareness and Democracy	2
Regional dimension and cooperation	2
Research and innovation	2
Teaching and learning of foreign languages	2
Disabilities - special needs	1
Inclusion - equity	1
Key Competences (incl. mathematics and literacy) - basic skills	1
Open and distance learning	1
Pedagogy and didactics	1
Quality Assurance	1
Recognition (non-formal and informal learning/credits)	1
Rural development and urbanisation	1

Tabel 3.1 Thema's veldspecifieke mbo aanvragen.

Zoals te zien in tabel 4.1 focust een behoorlijk aandeel van de veldspecifieke mbo-aanvragen zich op de ontwikkeling van nieuwe en innovatieve curricula, onderwijsmaterialen en trainingen (dit thema is 18 keer genoemd). Opvallend is dat het leren voor het ondernemerschap en het leren van ondernemersvaardigheden (zelfstandigheid, initiatief nemen, creativiteit) relatief vaak wordt genoemd (11 keer). Dit is passend bij de aandacht die op Europees niveau hiervoor is vanuit het beleid gericht op verwerving van key competences en het 'Entrepreneurship 2020 Action Plan'. Ook vorig jaar in het LLP was een opvallend groot aantal ToI-aanvragen op dit thema gericht. Verder is het opzetten/uitbouwen van een internationaal samenwerkingsverband, in wezen altijd een onderliggend doel van een strategisch partnerschap, met 7 keer relatief vaak genoemd.

Thema's Cross sectorale Mbo-projecten	Aantal keer genoemd
Intercultural/intergenerational education and (lifelong)learning	17
Labour market issues incl. career guidance / youth unemployment	14
Regional dimension and cooperation	13
New innovative curricula/educational methods/development of training courses	9
Entrepreneurial learning - entrepreneurship education	3
Open and distance learning	3

Quality Improvement Institutions and/or methods (incl. school development)	3
Environment and climate change	2
ICT - new technologies - digital competences	2
International cooperation, international relations, development cooperation	2
Overcoming skills mismatches (basic/transversal)	2
Teaching and learning of foreign languages	2
Quality Assurance	2
Research and innovation	2
Access for disadvantaged	1
Disabilities - special needs	1
Early School Leaving / combating failure in education	1
Key Competences (incl. mathematics and literacy) - basic skills	1
Energy and resources	1
Enterprise, industry and SMEs (incl. entrepreneurship)	1
Pedagogy and didactics	1
Recognition, transparency, certification	1

Tabel 3.2 Thema's cross sectorale mbo aanvragen.

Ten opzichte van de veldspecifieke aanvragen valt bij de cross sectorale aanvragen op dat deze op de meer 'brede' thema's als leven lang leren, arbeidsmarktissues en regionale samenwerking betrekking hebben. Goed om te zien dat dit in lijn is met de achterliggende gedachte van Erasmus+ om cross sectorale aanvragen mogelijk te maken. De meest genoemde thema's in de cross sectorale aanvragen sluiten aan bij het Europese beleidsdocument 'Rethinking Education' en het New Skills for New Jobs beleid.

Selectievoorstel

Het totale subsidiebedrag beschikbaar voor strategische partnerschapsprojecten in het mbo is € 4.200.000. Alle 43 ontvangen projectaanvragen zijn ontvankelijk bevonden.

De geconsolideerde scores van de 43 beoordeelde aanvragen liggen tussen de 40 en 87,5 punten. Er vallen 25 projectvoorstellen af wegens een score onder de drempelwaarde op één of meerdere beoordelingscriteria en/of een eindscore die lager is dan 60 punten. Dit is 58% van alle projectvoorstellen.

Er zijn 18 projecten voldoende beoordeeld die daarmee in aanmerking komen voor subsidie. De scores van deze 18 overgebleven projecten liggen tussen 61 en 87,5.

Het gaat om 13 veldspecifieke aanvragen en 5 cross sectorale aanvragen. In totaal vragen deze projecten € 5.728.184 aan (grant requested).

Gezien het beschikbare budget (€ 4,2 mio) is het niet mogelijk om alle voldoende scorende projecten toe te kennen. 15 van de 18 projecten kunnen met het beschikbare budget worden toegekend. De resterende 3 projecten komen op de reservelijst.

De strategische partnerschapsprojecten dienen een bijdrage te leveren aan Europese beleidsdoelstellingen en doelen van Erasmus+ zoals te vinden in de Guide for Experts, Annex 5 en

6. Hierin staat een overzicht van bronnen waarin alle transversale (overkoepelende) en veldspecifieke beleids- en programmaprioriteiten kunnen worden gevonden.

Uit deze Europese doelstellingen moesten aanvragers er minimaal één of maximaal twee 'kiezen', waaraan hun project bijdraagt. Hieronder een overzicht van de genoemde Europese prioriteiten die door de 15 geselecteerde projecten worden geadresseerd:

Europese beleidsprioriteit	Aantal keer genoemd
Developing partnerships between education and employment	10
Developing short-cycle post-secondary or tertiary qualifications in accordance with the European Qualifications Framework	3
Revising and strengthening the professional profile of the teaching professions	3
Promoting the professional development of staff and youth workers in ICT methodologies	3
Promoting the take-up of practical entrepreneurial experiences in education, training and youth work	3
Supporting the production and adoption of Open Educational Resources in diverse European languages	3
Fostering the assessment of transversal skills	2
Aligning VET policies with national, regional or local economic development strategies	1
Improving the attainment of young people, particularly those at risk of early school leaving	1
Promoting healthy lifestyles (incl. participating in outdoor activities and grassroots sports)	1

Tabel 3.3 Europese beleidsprioriteiten waaraan de geselecteerde projecten bijdragen.

Verreweg de meest genoemde beleidsprioriteit waar de projecten zich op richten is het ontwikkelen en versterken van de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven. We zijn tevreden met deze constatering, aangezien het tot stand brengen van synergie tussen vertegenwoordigers uit deze 'werelden' een van de speerpunten van het Erasmus+ programma is.

Naast de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven focussen sommige projecten zich op het ontwikkelen van opleidingen, trainingen en cursussen die in het European Qualifications Framework (EQF) worden ingeschaald. Inschaling in EQF zorgt Europa-breed voor een grotere transparantie en herkenbaarheid van opleidings- en ontwikkelingstrajecten, wat de internationale mobiliteit van werknemers ten goede komt.

Een deel van de projecten richt zich op de professionalisering van docenten en onderwijsstaf. In enkele gevallen gaat daarbij vooral aandacht uit naar de ICT-vaardigheden en de ontwikkeling van Open Educational Resources (onderwijsmaterialen die vrij beschikbaar zijn).

Tot slot zien we een aantal projecten die zich bezighouden met het integreren van ondernemerschap in het onderwijs. Hierbij kan het gaan om het stimuleren van het beginnen van een eigen bedrijf, maar ook om het aanleren van een ondernemende, initiatiefrijke en proactieve houding onder leerlingen.

Beslisregels toekenning

- Projecten die op één of meer Europese beoordelingscriteria lager scoren dan de helft van de maximaal te behalen score op betreffend criterium worden afgewezen.
- Projecten die onder het Europese minimum van 60 punten scoren worden afgewezen.
- Toekenning vindt plaats op basis van de kwaliteit van de projectaanvragen (te meten a.d.h.v. de geconsolideerde eindscore).

- Als het budget ontoereikend is om alle projecten te financieren komen overgebleven voldoende scorende projecten op een reservelijst.

Randvoorwaarde hierbij is dat de aanvragende organisaties positief uit de check naar financiële draagkracht naar voren komen. Zij zijn in Erasmus+ verantwoordelijk voor het budgetbeheer van het project als geheel. De financiële check wordt, conform de eisen van de Europese Commissie, enkel gedaan bij de aanvragende organisaties die private organisaties zijn. Uit deze check zijn voor de geselecteerde mbo-projecten geen bijzonderheden naar voren gekomen; alle private aanvragende organisaties beschikken over voldoende financiële draagkracht.

5 Strategische Partnerschappen in de volwasseneneducatie

Inleiding

CINOP is per 1 januari 2014 aangewezen als NA Erasmus+ voor mbo en ve als onderdeel van het NA Education & Training tezamen met Nuffic en Europees Platform. De volwasseneneducatiesector werd in het LLP uitgevoerd door het Europees Platform en is sinds 1 januari 2014 in beheer van CINOP. Voor deze sector heeft Erasmus+ een hoop wijzigingen gebracht. De Strategische Partnerschappen uit Erasmus+ lijken het meest op de Lerende Partnerschappen uit LLP. Deze waren gericht op kennisuitwisseling over een of meerdere thema's in de volwasseneneducatie belangrijk voor alle partners in het project, maar kenden vergeleken met de strategische partnerschappen in Erasmus+ een beduidend beperkter budget. Daarnaast zijn de mogelijkheden die Erasmus+ met de strategische partnerschappen qua subsidiabele activiteiten aan het ve-veld biedt aanzienlijk groter en worden meer eisen gesteld aan de relevantie en impact van projecten.

De strategische partnerschappen hebben binnen de ve-sector een budget van € 1.300.000. Dit budget is met een totaal aangevraagde subsidie van de 21 ontvankelijke projecten van € 5.709.001 ruim vier keer overvraagd. Van de 21 sp-aanvragen gericht op de ve, zijn er 17 veldspecifiek (d.w.z. enkel op de ve gericht) en 4 cross sectoraal (d.w.z. gericht op meerdere onderwijsvelden maar met focus op de ve). De ve-sector is in Nederland, in tegenstelling tot het mbo, geen sector die eenduidig te labelen is dan wel zo georganiseerd is. Daardoor is het een lastige sector om te bereiken. De versnipperde structuur maakt het een uitdaging om internationalisering op organisatieniveau én structureel op de agenda te krijgen. Het NA Erasmus+ heeft in het half jaar voorafgaand aan de deadline voor KA2-aanvragen energie gestoken in het activeren van het veld door een aantal kernspelers actief te benaderen en infomeren over de mogelijkheden en wijzigingen in aanpak van het Erasmus+ programma. Dit is een eerste stap geweest in onze ambitie het ve-veld te ondersteunen bij internationalisering van deze sector, zoals CINOP dat ook in het mbo doet. We zijn tevreden om in deze call een aantal van de benaderde stakeholders met een aanvraag terug te zien.

Inhoud van aanvragen

Aanvragers hebben thema's genoemd waar hun project inhoudelijk betrekking op heeft. Aanvragers konden uit een lijst van 41 maximaal 3 thema's kiezen. In onderstaande tabellen staat een overzicht van de frequentie waarmee de verschillende thema's genoemd zijn. De eerste tabel betreft de veldspecifieke ve aanvragen en de tweede tabel betreft de cross sectorale ve aanvragen.

Thema's veldspecifieke ve aanvragen	Aantal keer genoemd
New innovative curricula/educational methods/development of training courses	10
Intercultural/intergenerational education and (lifelong)learning	8
Access for disadvantaged	5
Inclusion - equity	5
ICT - new technologies - digital competences	4
Disabilities - special needs	3
Key Competences (incl. mathematics and literacy) - basic skills	3

Environment and climate change	2
Health and wellbeing	2
Overcoming skills mismatches (basic/transversal)	2
Enterprise, industry and SMEs (incl. entrepreneurship)	1
Entrepreneurial learning - entrepreneurship education	1
Labour market issues incl. career guidance / youth unemployment	1
Reaching the policy level/dialogue with decision makers	1
Recognition (non-formal and informal learning/credits)	1
Regional dimension and cooperation	1
Research and innovation	1
Social dialogue	1

Tabel 4.1 Thema's van de veldspecifieke ve aanvragen.

De meeste veldspecifieke aanvragen richten zich op de ontwikkeling van nieuwe en innovatieve curricula, onderwijsmaterialen en trainingen (dit thema is 10 keer genoemd), gevolgd door intercultureel/intergenerationeel leren en leven lang leren (8 keer genoemd). Ook sociale inclusie (bv. door het vergroten van basisvaardigheden) en het toegankelijk maken van een leven lang leren voor volwassenen worden relatief vaak genoemd. Dit zijn relevante thema's afkomstig uit de European Agenda for Adult Learning.

Thema's cross sectorale ve-projecten	Aantal keer genoemd
Intercultural/intergenerational education and (lifelong)learning	3
Enterprise, industry and SMEs (incl. entrepreneurship)	2
New innovative curricula/educational methods/development of training courses	2
Access for disadvantaged	1
Creativity and culture	1
Disabilities - special needs	1
Inclusion - equity	1
Key Competences (incl. mathematics and literacy) - basic skills	1
Pedagogy and didactics	1
Recognition (non-formal and informal learning/credits)	1

Tabel 4.2 Thema's van de cross sectorale ve aanvragen.

Ten opzichte van de veldspecifieke aanvragen valt bij de cross sectorale aanvragen op dat deze op het ontwikkelen van nieuwe en innovatieve curricula, onderwijsmaterialen en trainingen naar de achtergrond verschuift. Goed om te zien is dat in deze aanvragen de samenwerking met het bedrijfsleven naar voren komt.

Selectievoorstel

Het totale subsidiebedrag beschikbaar voor strategische partnerschapsprojecten in de ve is € 1.300.000. Alle 21 ontvangen projectaanvragen zijn ontvankelijk bevonden. De geconsolideerde scores van de 21 beoordeelde aanvragen liggen tussen de 38 en 90 punten. Er vallen 9

projectvoorstellen af wegens een score onder de drempelwaarde op één of meerdere beoordelingscriteria en/of een eindscore die lager is dan 60 punten. Dit is 43% van alle projectvoorstellen.

Er zijn 12 projecten voldoende beoordeeld die daarmee in aanmerking komen voor subsidie. De scores van deze 12 overgebleven projecten liggen tussen 60 en 90.

In totaal vragen deze projecten € 3.468.694 aan (grant requested).

Gezien het beschikbare budget (€ 1,3 mln) is het niet mogelijk om alle voldoende scorende projecten toe te kennen. 5 van de 12 projecten kunnen met het beschikbare budget worden toegekend. Van de 5 geselecteerde projecten zijn er 4 veldspecifiek en is er 1 cross sectoraal. Drie van de resterende 7 projecten komen op de reservelijst. De overige projecten ontvangen direct een afwijzing. Het is onwaarschijnlijk dat er door het afvallen van geselecteerde projecten voldoende budget zal vrijkomen om een langere reservelijst te rechtvaardigen.

De strategische partnerschapsprojecten dienen een bijdrage te leveren aan Europese beleidsdoelstellingen en doelen van Erasmus+ zoals te vinden in de Guide for Experts, Annex 5 en 6. Hierin staat een overzicht van bronnen waarin alle transversale en veldspecifieke beleids- en programmaprioriteiten kunnen worden gevonden.

Uit deze Europese doelstellingen moesten aanvragers er minimaal één of maximaal twee 'kiezen', waaraan hun project bijdraagt. Hieronder een overzicht van de genoemde Europese prioriteiten die door de 5 geselecteerde projecten worden geadresseerd:

Europese beleidsprioriteiten	Aantal keer genoemd
Contributing to a reduction in the number of low-skilled adults (re-skilling and up-skilling of adults)	4
Facilitating the validation of non-formal and informal learning and its permeability with formal education pathways	2
Promoting young people's social inclusion and well-being	1

Tabel 4.3 Europese beleidsprioriteiten waaraan de geselecteerde projecten bijdragen.

Het merendeel van de projecten richt zich op het terugdringen van het aantal laagopgeleide volwassenen door training en scholing. Daarnaast wordt door 2 projecten aandacht besteed aan het mogelijk maken van het valideren van leerresultaten die volwassenen in non-formele of informele context hebben verworven. Door het valideren wordt de aansluiting met en de toegankelijkheid van het formele onderwijs voor deze doelgroep verbeterd.

Eén project is gericht op het vergroten van het welzijn en de sociale inclusie van jongeren.

Beslisregels toekenning

- Projecten die op één of meer Europese beoordelingscriteria lager scoren dan de helft van de maximaal te behalen score op betreffend criterium worden afgewezen.
- Projecten die onder het Europese minimum van 60 punten scoren worden afgewezen.
- Toekenning vindt plaats op basis van de kwaliteit van de projectaanvragen (te meten a.d.h.v. de geconsolideerde eindscore).
- Als het budget ontoereikend is om alle projecten te financieren komen overgebleven voldoende scorende projecten op een reservelijst.

Randvoorwaarde hierbij is dat de aanvragende organisaties positief uit de check naar financiële draagkracht naar voren komen. Zij zijn in Erasmus+ verantwoordelijk voor het budgetbeheer van

het project als geheel. De financiële check wordt, conform de eisen van de Europese Commissie, enkel gedaan bij de aanvragende organisaties die private organisaties zijn. Uit deze check is gebleken dat voor de aanvragende organisatie van één van de geselecteerde ve-projecten een bankgarantie en betalingsregeling nodig is.

6 Strategische Partnerschappen in het basis- en voortgezet onderwijs

Inleiding

Hoewel de po/vo-sector goed bekend was met de voorganger van Erasmus+ (LLP Comenius), zijn de veranderingen in 2014 voor deze sector erg groot. De techniek van het indienen van een aanvraag is anders, de deadline is op een andere datum, en inhoudelijk wordt er van een partnerschap in po/vo toch echt wel iets anders gevraagd dan bij Comenius. Van de projecten wordt een beleidsrijkere invulling verwacht, een verband tussen de activiteiten en de resultaten van het partnerschap en het beleid van de deelnemende instellingen. Tevens was er voor Nederlandse scholen de overgang van het nationale programma Bios naar Vios, waar ook de focus op een beleidsrijke invulling van internationalisering is komen te liggen en waar leerlingenuitwisselingen geen doel op zich meer zijn.

De strategische partnerschappen hebben binnen het po/vo een budget van € 3.985.784. Dit budget is met een totaal aangevraagde subsidie door alle 127 ontvankelijke projecten met € 23.823.733 bijna zes keer overvraagd.

We onderscheiden binnen de po/vo-sector in Erasmus+ maar liefst vier soorten strategische partnerschappen: strategische partnerschappen tussen alleen scholen, strategische partnerschappen tussen regio's, strategische partnerschappen voor po/vo maar niet met alleen scholen als partners, en sector-overstijgende strategische partnerschappen (waarbij ook andere onderwijssectoren als partners bijdragen aan het project met de focus op po/vo). Voor de eerste drie partnerschappen is het ene aanvraagformulier bedoeld, voor het vierde type partnerschap is een apart aanvraagformulier beschikbaar.

De reden voor het behouden van de schoolpartnerschappen was de manier van contracteren in Erasmus+. In principe is de aanvrager binnen Erasmus+ ook de instelling die het contract voor het hele project en dus het hele partnerschap aangaat. Omdat hier bij meerdere deelnemende instellingen al gauw grote bedragen mee gemoeid zijn, waren er in de voorbereidende fase zorgen over scholen voor basis- en voortgezet onderwijs. Een onderzoek in de aan het programma deelnemende landen wees uit dat in een derde van de landen scholen geen eigen bankrekening hebben en in een derde van de landen mogen scholen geen financiële transacties naar het buitenland doen. Dit zou betekenen dat heel veel scholen vanwege deze constructie geen coördinator van een partnerschap zouden kunnen zijn. Om die reden is er voor scholen (po/vo) een uitzondering gemaakt: bij de *school-to-school* partnerschappen wordt het contract gesplitst en ontvangt elke school binnen het partnerschap een eigen contract met het eigen Nationaal Agentschap.

Om de overgang voor scholen van LLP Comenius naar Erasmus+ minder groot te maken, is 65% van het beschikbare budget gereserveerd voor de strategische partnerschappen tussen alleen scholen. Voor dit type partnerschap hebben we in totaal 110 aanvragen ontvangen (45 voor een bilateraal schoolpartnerschap en 65 voor een multilateraal schoolpartnerschap), waarvan er 106 ontvankelijk waren (44 bilateraal en 63 multilateraal). 48 projecten voldeden niet aan de kwaliteitseisen van Erasmus+ en 58 projecten kwamen in aanmerking voor subsidie. Vanwege het beperkt beschikbare budget kunnen we slechts elf van deze 58 projecten voordragen voor selectie en zullen we de overige 47 moeten afwijzen. Van de elf geselecteerde schoolpartnerschappen zijn er drie bilateraal en acht multilateraal.

De strategische partnerschappen tussen regio's bestonden in LLP Comenius ook al; dit type partnerschap is vrijwel ongewijzigd overgegaan in Erasmus+. Een schoolbestuur voor po of vo is de aanvrager en betreft vanuit de eigen regio tenminste één school en tenminste één andere organisatie bij het project. In het partnerland dient er een soortgelijk consortium te zijn gevormd. Voor de strategische partnerschappen tussen regio's hebben we in 2014 slechts twee aanvragen ontvangen, die allebei ontvankelijk waren. Beide projecten zijn door de experts afgewezen op kwaliteit (minder dan 60 punten). Dit betekent dat we net als in 2013 geen regiopartnerschappen subsidiëren.

De strategische partnerschappen voor de po/vo-sector waar niet alleen scholen bij betrokken zijn, zijn nieuw voor het veld. Alleen in de voormalige centrale acties van LLP Comenius kwam dit soort samenwerking voor. In 2014 hebben we onder Erasmus+ vier aanvragen voor dit type partnerschap ontvangen, die alle vier ontvankelijk waren. Eén project voldeed niet aan de kwaliteitseisen, één staat op de selectielijst en twee worden op de reservelijst geplaatst.

Voor de sector-overstijgende strategische partnerschappen voor de po/vo-sector tenslotte hebben we 19 aanvragen ontvangen, waarvan 15 ontvankelijk waren. Zes voldeden niet aan de kwaliteitseisen (minder dan 60 punten of de meerwaarde van een partnerland was niet aangetoond), drie staan op de selectielijst en zes projecten moeten worden afgewezen vanwege het budget dat wij tot onze beschikking hebben.

Inhoud van aanvragen

Uit onderstaande tabel valt af te lezen dat de belangrijkste thema's in de aanvragen ingediend voor partnerschappen tussen scholen zijn: vreemde talen, EU-burgerschap, creativiteit en cultuur, ict en digitale vaardigheden, en intercultureel onderwijs. Doel van het samenwerken met andere scholen in Europa is het samen leren, het leren van elkaar en leren over andere talen en culturen van Europa. Een eerste of nadere kennismaking met Europa voor de leerlingen en de kans voor personeel van scholen voor po/vo om een kijkje in de keuken van scholen in andere landen te nemen. De geselecteerde projecten hebben hun internationale activiteiten opgenomen in het curriculum van de school; het is een vast onderdeel van het programma van de leerlingen.

Voor de sector-overstijgende partnerschappen met de focus op po/vo zijn nieuwe innovatieve curricula / onderwijsmethodes en het ontwikkelen van cursussen het vaakst genoemd. In de voormalige centrale acties van Comenius Multilaterale Projecten was dit het belangrijkste onderdeel, dus we zien hier dat aanvragers qua thema dezelfde weg inslaan. Op de tweede plaats staat ondernemerschap, zowel Europees als nationaal een belangrijk thema voor het funderend onderwijs.

Topics in aanvragen sector po/vo	School Education	Cross-sectoraal	Totaal
Teaching and learning of foreign languages	39	1	40
EU Citizenship, EU awareness and Democracy	37	1	38
Creativity and culture	33	3	36
ICT - new technologies - digital competences	32	2	34
Intercultural/intergenerational education and (lifelong)learning	28	4	32
New innovative curricula/educational methods/development of training courses	17	10	27
International cooperation, international relations, development cooperation	20	3	23
Entrepreneurial learning - entrepreneurship education	14	6	20
Early School Leaving / combating failure in education	10	2	12
Energy and resources	10	1	11
Health and wellbeing	9	1	10

Labour market issues incl. career guidance / youth unemployment	7	2	9
Environment and climate change	7	1	8
Research and innovation	6	1	7
Enterprise, industry and SMEs (incl. entrepreneurship)	5	1	6
Pedagogy and didactics	4	2	6
Inclusion - equity	4	1	5
Key Competences (incl. mathematics and literacy) - basic skills	4	0	4
Quality Improvement Institutions and/or methods (incl. school development)	4	0	4
Natural sciences	3	1	4
Ethics, religion and philosophy (incl. Inter-religious dialogue)	3	0	3
Recognition (non-formal and informal learning/credits)	2	1	3
Regional dimension and cooperation	2	1	3
Open and distance learning	1	2	3
Agriculture, forestry and fisheries	2	0	2
Rural development and urbanisation	2	0	2
Youth (Participation, Youth Work, Youth Policy)	2	0	2
Gender equality / equal opportunities	1	1	2
Home and justice affairs (human rights & rule of law)	1	1	2
Overcoming skills mismatches (basic/transversal)	1	1	2
Reaching the policy level/dialogue with decision makers	1	1	2
Quality and Relevance of Higher Education in Partner Countries	1	0	1
Post-conflict/post-disaster rehabilitation	1	0	1
Access for disadvantaged	0	1	1
Economic and financial affairs (incl. funding issues)	0	1	1
Romas and/or other minorities	0	1	1

Als we kijken naar de prioriteiten die door de vijftien geselecteerde partnerschappen worden genoemd (zie onderstaande tabel), dan kunnen we bij een derde van alle projecten Open Educational Resources verwachten; een van de topprioriteiten van het Erasmus+ programma. Een goede tweede plaats is er voor de samenwerking met het bedrijfsleven en voor professioneel leraarschap; in Nederland hoog op de prioriteitenlijst voor po/vo.

The most relevant priorities addressed by the project (max. 2)	Aantal keren genoemd
Supporting the production and adoption of Open Educational Resources in diverse European languages	5
Developing partnerships between education and employment	4
Revising and strengthening the professional profile of the teaching professions	4
Promoting the professional development of staff and youth workers in ICT methodologies	3
Facilitating the validation of non-formal and informal learning and its permeability with formal education pathways	2
Promoting the take-up of practical entrepreneurial experiences in education, training and youth work	2
Promoting young people's social inclusion and well-being	2
Stimulating active participation of young people in democratic life	2

Aligning VET policies with national, regional or local economic development strategies	1
Developing high quality and accessible Early Childhood Education and Care services	1
Fostering the assessment of transversal skills	1
Improving the attainment of young people with low basic skills	1
Improving the attainment of young people, particularly those at risk of early school leaving	1

Selectievoorstel

Het totale beschikbare subsidiebedrag voor de po/vo-sector is € 3.985.784,=. Van dit budget moet het NA 65% besteden aan de strategische partnerschappen tussen alleen scholen. Dit is een bedrag van € 2.590.760,=. Op basis van behaalde punten zijn projecten geselecteerd en het voorstel is om elf schoolpartnerschappen met een score van meer dan 80 punten te subsidiëren, voor een totaalbedrag van € 2.411.891,=. Voor de projecten met 79 punten zouden we in totaal nog € 212.325,= nodig hebben, waarmee we de 65% van het totale budget zouden overschrijden.

Bovendien zijn er sector-overstijgende strategische partnerschappen voor po/vo die ook 80 punten of meer hebben behaald, waarmee zijn voorrang zouden moeten krijgen op de strategische schoolpartnerschappen met een lagere score.

Voor de sector-overstijgende partnerschappen in po/vo is het voorstel om vier projecten te subsidiëren voor een totaalbedrag van € 1.506.085,=. De totaal aan strategische partnerschappen te besteden subsidie komt daarmee op € 3.917.976,=.

Tenslotte heeft het NA een bedrag van € 20.000,= gereserveerd voor Transnational Cooperation Activities (TCA's) in het po/vo en is er een bedrag van € 67.017,= overgeheveld naar KA1 voor po/vo om daarmee alle nascholingsprojecten met een score van 74,5 punten en hoger te kunnen financieren.

In totaal wordt er voor KA2 in de po/vo-sector een bedrag van € 4.004.993,= gecommiteerd; dat is € 19.209,= meer dan er beschikbaar is (0,48%).

Beslisregels toekenning

- Projecten die op één of meer Europese beoordelingscriteria lager scoren dan de helft van de maximaal te behalen score op betreffend criterium worden afgewezen.
- Projecten die onder het Europese minimum van 60 punten scoren worden afgewezen.
- Toekenning vindt plaats op basis van de kwaliteit van de projectaanvragen (te meten a.d.h.v. de geconsolideerde eindscore).
- Als het budget ontoereikend is om alle projecten te financieren komen overgebleven voldoende scorende projecten op een reservelijst.

Randvoorwaarde hierbij is dat de aanvragers positief uit de check naar financiële draagkracht naar voren komen. Zij zijn in Erasmus+ verantwoordelijk voor het budgetbeheer van het project als geheel. De financiële check wordt, conform de eisen van de Europese Commissie, enkel gedaan bij de aanvragers die private organisaties zijn. Deze check wordt medio september door het NA Erasmus+ uitgevoerd.